

Bovaer virker i paksis – men er dyrt at bruge

SIDE 2

Træk udgifter til driftsbygninger og stuehus korrekt fra i skat

SIDE 3

Husk kravene til ædepladser omkring kælvning

SIDE 4

Se film om Torbens Hansens erfaringer med Bovaer

Mælkeproducent:

Bovaer er nemt at bruge

– og hverken kørne eller jeg mærker nogen forskel

Starten var angstprovokerende. Men efter fire måneder har mælkeproducent Torben Hansen ingen skrumper med at tildele det metanreducerende foderadditiv Bovaer til sine køer.

"Jeg må da indrømme, at det var lidt grænseoverskridende, da pallen med mineraler blandet med Bovaer ankom. Og de første dage, hvor kørne havde fået det, gik jeg nok en gang eller to mere op og ned ad foderbordet, end jeg plejer."

Sådan siger mælkeproducent Torben Hansen. I fire måneder har han tildelt sine 200 jerseykøer det metanreducerende stof Bovaer via mineralerne.

Landmanden slog til med det samme, da han blev kontaktet af Arla og spurgt, om han ville være med til at afprøve Bovaer i sin besætning.

"Når jeg sætter mig foran TV-Avisen og hører om klimakrisen, kan jeg godt mærke, at det er den her vej, vi skal i landbruget. Vi skal bidrage med det, vi kan. Og hvis vi skal i gang med det her stof, er det rart at have været med fra starten – så har man det jo på ryggraden," forklarer Torben Hansen.

Bekymret for ydelsen

Men ét er, hvad man tænker og mener – noget andet er, når det pludselig er virkelighed, og man skal til at give sine køer et 'ukendt stof'. Og det var også det, der fik Torben Hansen til at tage de ekstra ture langs foderbordet.

"Min største bekymring var, at det satte køernes mælkeydelse ned. Men målingerne på hvor mange kilo tørstof, de åd, og hvor meget mælk, de gav, viste ikke noget anderledes. Og kørne havde det lige så godt, som de plejer," fortæller Torben Hansen.

"Jeg kunne ikke se nogen forskel – hverken når jeg hældte mineraler op eller ved mine ture langs foderbordet. Jeg kunne ikke se, at der var noget, der trykkede dem på nogen som helst måde," siger han.

Metanmåling i kasser

Målingerne af køernes metanudledning foregik ved, at kørne fik tildelt kraftfoder i en kasse – en såkaldt Greenfeeder – der var opstillet i stalden.

"Når de stak hovedet ind i kassen for at æde, blev metanindholdet i deres udåndingsluft målt. De stod derinde og åd kraftfoder i 5-7 minutter ad gangen," fortæller Torben Hansen.

"De fik Bovaer i fire måneder, og der blev også målt på dem tre uger inden og tre uger efter for at se forskellen. Og lige så snart vi fjernede Bovaer, var de oppe på samme metanudledning som før," fortsætter han.

Overrasket over effekt

I gennemsnit har stoffet reduceret køernes metanudledning med 33 pct. på de deltagende bedrifter. Og Torben Hansen indrømmer, at det overrasker ham.

"Jeg synes, det er forbavsende højt. Jeg tror ikke, der er mange andre måder, hvor man kan lave en lige så god reduktion – plus at man har de samme kilo mælk og kød for den sags skyld," siger han.

Når landmanden ser bort fra, at stoffet er dyrt i brug, vil han ingen problemer have med at tildele sine køer Bovaer igen.

"Det har jeg ingen skrumper med – der er ikke noget at frygte. Nu har vi kørt en forsøgsperiode i så lang tid uden negativ effekt, så jeg kan kun se, at vi kan vinde på det. Den eneste ulempe, der har været, er, at der har været to kilo mere i mineralsækkene. Men hverken kørne eller jeg har opdaget, at der var noget andet i," siger han.

"Jeg tænker, at det ikke er så meget anderledes, end når vi andre tager lidt kosttilskud," slutter Torben Hansen.

Afprøvning:

Bovaer virker i praksis – men er dyrt at bruge

En afprøvning af foderadditivet Bovaer i fem danske besætninger viser, at stoffet reducerer metanudledningen med 26-44 pct. Stoffet er dog dyrt i brug.

SEGES Innovation har i samarbejde med Arla hen over vinteren 2022/23 testet det metanreducerende foderadditiv Bovaer i fem danske malkekvægsbesætninger.

For hvordan ser det ud, når stoffet skal bruges i praksis og tildeles i besætninger med forskellige blande- og udfodringsrutiner? Kan der opnås samme høje metanreduktion på op til 30 pct. som under forsøgsforhold? Og er det muligt at udfodre den optimale dosis på kun 1,5 g pr. ko?

I afprøvningen fik mælkeproducenterne i de deltagende besætninger Bovaer opblandet i besætningens sædvanlige mineralblanding.

"1,5 g pr. ko pr. dag er jo en meget lille dosis at få fordelt i en foderation. Men med tildeling via mineralerne blandet på foderstoffet skulle mælkeproducenterne ikke selv veje stoffet af, men blot tildele mineraler som de plejer. Og det har fungeret fint," forklarer chefkonsulent Nicolaj Ingemann Nielsen, SEGES Innovation.

Store forskelle i reduktion

Det aktive stof i Bovaer er 3NOP, og køerne fik en dosis på 60 mg 3NOP/kg TS. Tildelingen af Bovaer påvirkede hverken køernes fodereffektivitet eller ydelse. Den gennemsnitlige metanreduktion var 33 pct., og reduktionen varierede mellem besætningerne fra 26 til 44 pct. Årsagen til denne forskel har chefkonsulenten ikke nogen entydig forklaring på.

"Det har vi for få besætninger med i forsøget til at give et klart svar på. Men vi kan se, at den største metanreduktion var i en besætning med 80 pct. majsensilage i grovfoderationen. Det hænger godt sammen med andre forsøg, der har vist, at Bovaer giver større metanreduktion i rationer med høj andel af majsensilage i grovfoderet," forklarer Nicolaj Ingemann Nielsen.

Nettoreduktion på 15 pct.

Metan udgør ca. 50 pct. af mælken samlede klimaaftryk. Resten kommer primært fra grovfoderproduktion, indkøbt kraftfoder og emissioner fra gyllen. Ser man på reduktionen af mælken samlede klimaaftryk, vil der være tale om ca. 16 pct. reduktion med Bovaer.

Dertil kommer CO₂-omkostninger ved fremstillingen af Bovaer, som svarer til 1 pct. Dermed er nettoreduktionen på ca. 15 pct. af mælken klimaaftryk.

Dyrt i brug

Bovaer er godkendt i EU som tilsætningsstof og kan købes på forespørgsel hos foderstoffet. Prisen er ca. 3 kr. pr. ko pr. dag, svarende til 1.100 kr. pr. årsko. Dermed koster det ca. 800 kr. pr. tons CO₂e-reduktion. Da Bovaer ikke giver nogen produktivitet fremgang i form af højere fodereffektivitet eller ydelse, bliver mælken altså dyrere at fremstille.

Bovaer blev testet i to Holstein-besætninger, to Jersey-besætninger og en VikingRed-besætning.

VIL DU VIDE MERE:
NICOLAJ INGEMANN NIELSEN, NCN@SEGES.DK

SEGES Innovation anbefaler, at sidste slæt tages ved førstkomende lejlighed med gode fortørringsforhold efter omkring 25. september.
Foto: SEGES Innovation

Høst ikke sidste slæt for sent

De ekstra høje vækstrater i sensommeren udligner mange steder tabet fra forsommerens tørke. Her er en rettesnor for, hvornår du skal bjerge sidste slæt

Tidspunktet for sidste slæt er et kompromis mellem vækstrate og gode forvejringsforhold. Væksten i græsset skal gerne være aftaget, så græsset opnår en længde på 10 cm i starten af november – hverken mere eller mindre.

"Tages sidste slæt efter medio oktober, øges risikoen for, at græsset bliver for kort og mere udsat for udvintring ved barfrost. Dette var tilfældet i december 2022. Bliver græsset for langt, er der øget risiko for sneskimmel i vintre med længerevarende snedække," fortæller Torben Spanggaard Frandsen, SEGES Innovation.

Flere forsøg fra milde vintre i 2017-2019 viste, at der var tendenser til et merudbytte i næste års første slæt ved høst 10. oktober frem for 1. eller 25. november.

Forskel på græsarter og blandinger

Der er forskel på græsarternes modtagelighed for sneskimmel. Græsblandinger med en stor andel strandsvingel er ret robuste over for sneskimmel og kan overvintre med en relativt stor afgrødemængde uden risiko for udvintring.

"Blandinger med en stor andel af almindeligt rajgræs er derimod mere modtagelige og har typisk noget tættere plantebestand end rajsvingelbaserede blandinger. Derfor skal rajgræsblandinger ikke overvintre med stor afgrødemængde," pointerer Torben Spanggaard Frandsen.

Modtageligheden for sneskimmel stiger med græsmarkens alder og jordens kvælstofindhold. Derfor er nyudlagte marker mere tolerante over for sneskimmel ved overvintring med stor afgrødemængde og bør som udgangspunkt ikke høstes, hvis der er risiko for spordannelse i de nye marker.

Fantastisk græsensilage

Sidste slæt har oftest et højt indhold af råprotein og er let fordøjelig. Derfor kan den blive fantastisk græsensilage til malkekøer, hvis den bliver forvejret tilstrækkelig.

"Jo senere slættidspunkt, jo kortere dage og forvejringsmuligheder. Generelt anbefaler vi, at sidste slæt tages ved førstkomende lejlighed med gode fortørringsforhold efter omkring 25. september," siger Torben Spanggaard Frandsen.

Er der tilført større mængder gylle/gødning efter 3. eller 4. slæt, kan tidspunktet skubbes 1 uge. Er uheldet ude, og sidste slæt bliver vådt, kan der tilsættes homofermentativt ensileringsmiddel.

Græsensilagen kan også opfodres relativt hurtigt, så risikoen for smørstyring og clostridier begrænses mest muligt.

VIL DU VIDE MERE:
TORBEN SPANGGAARD FRANDSEN, TSF@SEGES.DK

Træk udgifter til driftsbygninger og stuehus korrekt fra i skat

Kan en robotplæneklipper og maling til både stuehus og udbygninger trækkes fra i skat?

De fleste har styr på at trække udgifter til virksomheden fra i skat. Ligesom det er oplagt, at udgifter, der vedrører den private bolig, ikke er fradragsberettiget.

Men hvad så med udgifter, der knytter sig til både virksomheden og den private bolig?

Hos Skattestyrelsen fortæller funktionsleder i Erhverv Klaus Sørensen, at mange landmænd er i tvivl.

"Det, man skal være opmærksom på er, om udgiften er møntet på enten stuehus eller driftsbygninger. Eller hvis begge, så skal man ud i et skøn og et regnestykke," forklarer han.

Ved hvert indkøb, der benyttes både privat og i virksomheden, har du derfor som landmand pligt til at vurdere, hvor stor en andel af den indkøbte vare, der benyttes i henholdsvis virksomheden og privat. Og udelukkende den andel, der benyttes i virksomheden, er fradragsberettiget.

Maling og robotplæneklipper skaber tvivl

Et oplagt eksempel på udgifter, der knytter sig til både virksomheden og privatboligen, er indkøb af et stort parti maling, der benyttes til både driftsbygninger og stuehus.

Bruger du fx 6 ud af 10 spande maling til driftsbygningerne og de resterende 4 spande til stuehuset, er 60 pct. af den samlede udgift fradragsberettiget.

Mange bliver også i tvivl om, hvordan man trækker indkøb af en robotplæneklipper, der både slår den private græsplæne og arealer omkring driftsbygningerne, fra i skat.

Også her er man nødt til at vurdere hvor stor en andel, den private græsplæne udgør af det samlede areal, som robotplæneklipperen vedligeholder.

Revisoren tjekker ikke bilag

En af de væsentligste årsager til fejl, når landmænd opgiver fradrag, er ifølge funktionsleder Klaus Sørensen fra Skattestyrelsen en misforståelse af, hvad der er revisorens opgave, og hvad der er landmandens eget ansvar.

Hele 7 ud af 10 landmænd regner nemlig med, at revisoren sørger for at kigge på alle bilag. Sagen er bare, at de mindre landbrug typisk kun køber revisors hjælp til at opstille regnskabet. Han opfordrer derfor til, at man tager fat i sin revisor og aftaler, hvem der gør hvad.

Et godt system kan være, at du markerer de udgiftsbilag, du er i tvivl om rent fradragsmæssigt, så revisoren kan koncentrere sig om disse.

Hjemmeside til landmænd om skat

Skattestyrelsen har oprettet en hjemmeside om korrekt skattefradrag på landbrugsejendomme. Siden fokuserer på de fire områder ejendomme, køretøjer, sundhed samt computer og mobil, da det ofte er her, fejlene sker.

Se www.skat.dk/landbrug

Tak for indsatsen til Åbent Landbrug

Søndag den 17. september slog 84 værter dørene op til deres landbrug. Og sikke en dag! Sensommervejret viste sig fra sin bedste side, og ikke mindre end 96.000 børn og voksne tog på besøg og fik indblik i livet på landet, dyrene og produktionen.

Mere end 66.000 af gæsterne besøgte en af de 35 værtsgårde med mælkeproduktion. Også de 5 værtsgårde med kødkvæg og de 3 slagtekalvebesætninger var meget velbesøgte. Og tilbagemeldingerne fra værterne er, at gæsterne var både glade og nysgerrige.

Så tusind tak til alle jer kvæglandmænd, der åbnede stalldørene. Åbent Landbrug er en fantastisk lejlighed til at bygge bro mellem land og by.

Landbrug & Fødevarer Kvæg:

Ærgerligt kontrolresultat på kalvene

Hver fjerde af 300 kontrollerede besætninger fik sanktioner ved kontrol af kalvenes opstaldning. Det er ærgerligt, lyder det fra Landbrug & Fødevarer Kvæg.

Fødevestyrelsen offentliggjorde i sidste uge kontrolresultater for opstaldningen af kalve. Hver fjerde landmand fik sanktioner for at overtræde reglerne. Flest blev givet for manglende opfyldelse af suttebehov (16 pct.), manglende adgang til hudpleje (16 pct.) og opstaldning af kalve i enkeltbokse (5 pct.).

"Jeg er rigtig ærgerlig over, at der stadig er 16 pct. af de kontrollerede, der ikke har styr på sutter til kalvene. Det er ganske vist bedre end resultaterne fra 2021, men vi er tydeligvis ikke i mål endnu. Reglerne om børster til kalvene er nyere, men det er ikke en undskyldning for ikke at have styr på det," siger sektordirektør Ida Storm fra Landbrug & Fødevarer Kvæg.

SEGES Innovation har arbejdet med emnet, og der er god inspiration at hente i resultaterne herfra. På Landbrugsinfo kan du fx læse artiklerne *Anbefalinger for at sikre kalvenes suttebehov* og *Sådan opsætter du kalvebørster til kalves hudpleje*.

Husk i øvrigt at vedligeholde både sutter og børster, når de er sat op. Ellers virker de ikke efter hensigten.

Husk kravene til ædepladser omkring kælvning

Spot på lovkrav til kvægstalde

Der er krav til ædepladser omkring højdrægtige køer, kvier og nykælvere. Få indblik i kravene her.

Malkekøer omkring kælvning er belastet af enten et stort foster eller en nylig overstået kælvning og en mælkeproduktion, der hurtigt tager fart. Det betyder, at enhver hindring i at komme til foderet, være skadelig for dyrene.

Mindst en ædeplads pr. dyr

Derfor er der krav til, at der hos både højdrægtige køer og kvier samt nykælvere er mindst en ædeplads pr. dyr. Én ædeplads er 70 cm bred for stor race og 65 cm for lille race.

Gælder 12 dage for nykælvere

For nykælvere gælder kravet indtil 12 dage efter kælvning, eller til deres normalfysiologiske balance er genoprettet, dvs. at de har god ædelyst og ikke fx taber sig mere end forventet efter kælvning. For højdrægtige er der ikke fastsat en egentlig tidsperi-

ode, men ofte vil det være i close-up-perioden.

For køer, der ikke er højdrægtige eller nykælvere, må der sædvanligvis være to køer pr. ædeplads, men i perioder med mange nykælvere må der være op til 2,5 ko pr. ædeplads.

Træder forskelligt i kraft

Overgangsordningerne for, hvornår kravene om ædepladser træder i kraft, afhænger både af hvornår stalden er taget i brug, om der er konventionel eller automatisk malkning, og om der er tale om højdrægtige, nykælvere eller øvrige køer.

Læs mere om overgangsordninger for ædepladser på Landbrugsinfo ved at søge på *Så mange ædepladser skal køerne have*.

VIL DU VIDE MERE:
PETER RAUNDAL, PRA@SEGES.DK

Fødevestyrelsen kontrollerer korrekt aflivning

Frem mod nytår sætter Fødevestyrelsen fokus på korrekt aflivning i en kontrollkampagne målrettet større bedrifter.

For at sikre at dyr aflives korrekt, når der anvendes boltspistol og aflødning, kører Fødevestyrelsen fra 2. oktober og året ud en kontrollkampagne på dette. Både malkekvægs- og slagtekalvebedrifter er omfattet af kampagnen.

I kampagnen kontrolleres:

- om besætningen har procedurer, der sikrer korrekt aflivning ved boltspistol og aflødning
- om den besætningsansvarlige har adgang til relevant og funktionsdygtigt aflivningsudstyr, hvis den besætningsansvarlige ikke tilkalder dyrlæge, jæger mv. for at udføre aflivning
- om personer, der udfører aflivning, er instrueret i dette
- om aflivede dyr opbevares på en opbevaringsfacilitet, der sikrer dem mod ådselsædende dyr og under sådanne forhold, at opbevaringen ikke udgør risiko for spredning af smitstoffer.

Husk at afløde – også kalvene

Dyrlæge Peter Raundal, SEGES Innovation har medvirket ved adskillige stikprøver af korrekt aflivning ved at observere dyr indleveret til Daka. Ud fra dette har han særligt et råd:

"Husk nu at få aflødt alle aflivede dyr ved at skære begge halspulsårerne over. Særligt har vi set, at en del kalve ikke er aflødt korrekt," siger han.

Peter Raundal opfordrer desuden alle til at sikre sig, at boltspistol og kniv er let tilgængelige på bedriften, at kniven er skarp, og boltspistolen vedligeholdt.

Tegninger: Dyrlæge Birgit Agner Petersen

VIL DU VIDE MERE:
PETER RAUNDAL, PRA@SEGES.DK

Kalvens dag

2023 14. NOVEMBER
MCH HERNING KONGRESSENTER

Sæt kryds i kalenderen